

FÉLDŐBEN

KÉT ESZTENDEJE ALAKULT MEG A SZEGEDI ÖNKORMÁNYZAT

A vágy kis vörös villamosa

A két vasútállomás között szaladgáló (kis vörös) villamos korán is, későn is érkezett meg hozzánk. Korán, mert a város sikeresen túlélte ugyan „vörös korszakát”, de nosztalgiázní még senki nem akar. És későn, mert már régen kiderült, hogy a településeket, amelyeket önkormányzatoknak is neveznek, az állami bürokrácia budapesti központja tartja talpon, és nem a helyiek politikai ügyessége vagy gazdasági manőverező készsége. Így aztán ez az egyszem villamos aligha növelheti hitünket a torony alatti munkában. Itt a fő szempont ugyanis a *működőképesség* fenntartása volt (*ennek lehetne bizonyítéka a sinen tartott masina*), a Széchenyi téri díszes teremben sokszor hangzottak el drámai szavak valaminek az összeomlásáról, többek között a tömegközlekedéséről is. Pedig – s ezt meg kell mondani – kevés város volt képes (talán egy sem) arra a költségvetési szuperprodukcióna, amit Szeged mutatott be: az ősz elején még közel kétmilliárdos pozitívuma volt. Mert feledésbe kerültek a szép tervek, a kerékpárutak, a harmadik körút, a troliközlekedés bővítése és a többi. *Ezekre nem költött.* Nem vált hasonlatossá valamely, a nem létező német-francia határhoz közeli, és nemcsak dísznövényei okán virágzó belux kisvároshoz – sőt mindennél jobban éreztük a határok közelségét, és nem lépünk tovább, s nem csupán azért, mert teleköpködött járdáinkon erre nem volt hely. Szeged az Észak-Balkán szemetes központjaként kvalifikálta magát a régiók Európájának új rendjébe. (Talán a kommunista szombatok hiányoztak, hogy néhány fát ültettek volna a házak tövébe.)

Szeged nyitottságát a kontinens nyugati felére a frissen rangot és befolyást szerzett személyiségek úgy értelmezték, hogy oda a lehető legtöbbször el kell utazni. Itthon, a Balkánon viszont balkániašan igyekeztek otthon érezni magukat. A többszörösen legitim polgármestert még annál is többször akarták megbuktatni. Az ellene felhozott vádak között az is szerepelt, hogy a közgyűlés ülésére betoppanó kis baltikumi küldöttséget sem felállva, sem letérdelve, sem szóval, sem intéssel nem üdvözölte. Látnivaló volt, a város első emberének hovatovább arra is ügyelnie kell, hogy milyen színű zakót vagy sapkát húz

egy-egy összejövételre. (Vagy húz-e egyáltalán.) Bár az efféle töprengésre semmiképpen nem maradhatott ideje, hiszen neki is megvoltak a maga gondjai. Egyebek között azzal volt elfoglalva, milyen csalfintasággal „verhetné át” a közgyűlésen a saját fizetésemeléséről szóló rendeletet. Megtörtént – miként erről annak idején a Délmagyarország beszámolt –, s ez a közgyűlés történetének nagy pillanatává vált, tudniillik ekkor kötötték alkut a szekértáborok: megválasztották a jegyzőt (ez volt aztán az ügyl, a VTV-ügy, a kulturális bizottság ügye és a többi „ügy” mellett), s megemelték a polgármesteri javadalmazást is.

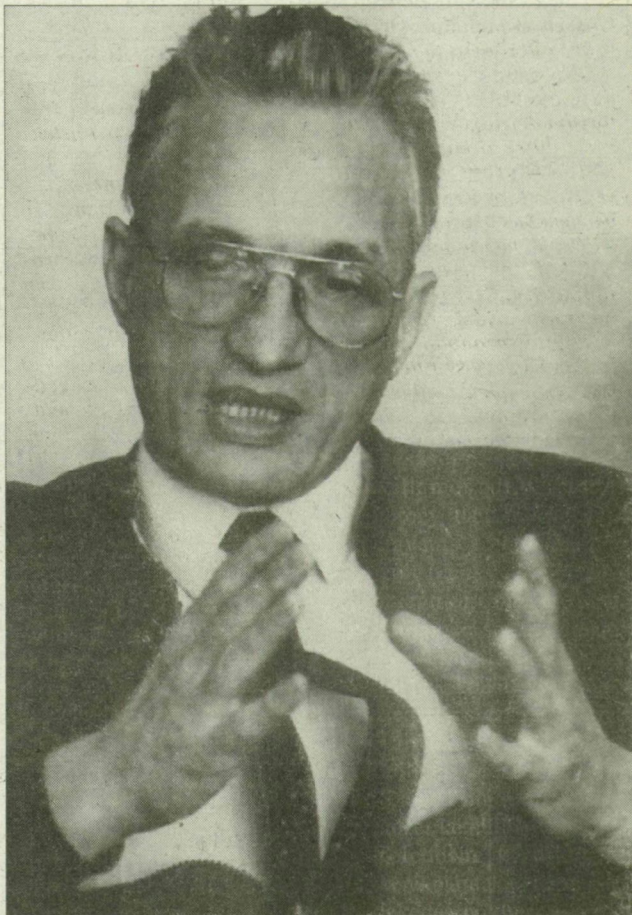
Ha igényt tartanánk valamiféle tudományosságra, azt kellene írunk: hatalmi harcokkal, kicsinyes és meddő politikai torzalkodásokkal telt az önkormányzat első két esztendeje. Ami azonban fentebb és alább találatik, az az önkormányzat nagykönyvének csupán egy lehetséges, s nem is teljes olvasata. Igazságai nem kizárólagosak. Elfér mellette másoké is. Hiszen nem ígéhirdetésre vállalkoztunk. Udvari krónikásként pedig talán ezt vetnénk papírra: a demokratikus önkormányzat biztosította e nehéz időkben a város *működőképességét*. Micsoda varázslatos szó! Már másodszor verekszi be magát az írásba. El is várták, hogy naponta hasra esünk előtte. Mi azonban inkább figyelünk. Emlékezetes volt például a közgyűlés és az apparátus közös, év eleji meditációja: a vékonypénzű tanítók, dajkák, iskolai technikai dolgozók stb. fizetését előbb egészítsék-e ki a létminimumra, s utána kapják meg a csekély mértékű emelést, vagy pedig e csekély béremeléssel, amely így éppen hogy átlépné a létminimumot, elintéztetnek tekinthessék mindkét problémát. A város és a tudósító mélyen átérezte volna az önkormányzat nagy bánatát: nincs pénz a ládafiában, ha valamelyik következő napirendi pont nem tartalmazza együttesen a képviselők költségértékelésének bruttósisát (kétszeresére emelését), valamint az apparátus 20 százalékos béremelését. Szó nem lehetett arról, hogy ezt nem szavazzák meg. Hiszen nekik kiadásaik vannak, hangzott az indoklás, no és a közalkalmazotti törvényben előírt fizetési kategóriákhoz is igazodni kellett. Érdekes, ezt az érvet sohasem emlegette

senki a pedagógusbérekkel kapcsolatosan. Viszont ha már annyira szegény az önkormányzat és annak tisztségviselői, igazán jólesett hallani, hogy legalább a városlakók gazdagok. Higgyük el, az embereknek van pénzük! – ezzel győzködté a közgyűlés önmagát is, midőn a távhőszolgáltatási díjemelésre elszánta magát. A városházán azóta újabb béremelést hajtottak végre, s most, mert alkalom kínálkozott, újabb jutalmat is osztottak (az előzőt májusban, a város napján), a havi fizetésnél mindenképpen, esetenként jóval magasabb összegeket. Természetesen, ezt egyébként a törvény is előírja, az idén is lesz 13. havi fizetés. Mi több, hamarosan a közgyűlés elé kerül a 14. havi fizetés bevezetésének (ez már csak helyi ötlet, de nagyon jó) rendelettervezete. Ezek a mutatók véleményünk szerint arra engednek következtetni, hogy a városháza, a maga tekintélyes dolgozói létszámaival, nyereségeiből mint amennyire az volt bármelyik nagy szocialista élűzem. S mert így van, ezt meg kell ünnepegni. Hiába, úgy látszik, *minden rendszernek megvan a maga november 7-éje.*

Pérsze ez a rendszer annyiban különbözik az előzőtől, hogy most jött el a jó döntések ideje is. Ilyen jó döntés volt például, hogy a Vidámparkot privatizálni kell, a meghirdetés határideje: június 30-a. A Vidámparkot – ezt talán mondanunk sem kell – nem hirdették meg a jelzett időpontig (hogy miért, ki tudja?), a Securicor havi 200 ezerért őrzi azóta is, kiesett a nyári üzemelés, vele együtt a nyereség 3,5 millió forintja, további tiszta veszteség a dolgozók fél éves munkabére. A jó munkához tehát a világnak ebben a szögletében nemcsak pénz kell, hanem idő is. Az pedig van, hiszen tudjuk, Szent István királyunk is hosszú távra bérelte ki magának a Kárpát-medencét, sokszor sok ötéves terv időtartamára. Valamelyik csak bejön...

A síneket nézzük, a pályát, ezen jártak eleink; kommunisták, '56-osok, aztán megint kommunisták. A vágy kis vörös villamosa rohángál körbe-körbe. Üresen. Fel vannak lobogózva a házak. Várakozunk.

ÓDOR JÓZSEF

Nem lesz fennakadás

Beszélgetés dr. Lippai Pállal

Két esztendeje nevezetes napon, október 23-án alakult meg a többpárti szegedi önkormányzati testület. Városunkban tehát erre datálható a rendszerváltás időpontja, bár manapság egyre többen kételkednek, történt-e Magyarországon rendszerváltás egyáltalán? Ami tény: a szabadon, törvényesen megválasztott Parlament által alkotott törvény alapján jött létre, s működik azóta Szegeden is az önkormányzat.

Dr. Lippai Pál polgármester hivatalában fogadta szerkesztőségünk vezető munkatársait; a vele folytatott beszélgetés során kíséreltük meg összegezni a mögöttünk lévő – sokszor vére menő, számos alkalommal pedig szinte száználmas politikai vitákkal, összetűzésekkel terhes – két év tapasztalatait.

– Polgármester úr! Mindannyian ismerjük az úgynevezett szocializmusból a kapitalizmusba történő átmenet nehézségeit. Megtélése szerint a szegedi önkormányzat teljesítése küldetését az elmúlt két év során, vagy teljesítménye elmaradt a lehetőségtől?

– A tanácsrendszer alatt a városi tanács csupán hatósági, igazgatási feladatokról látott el; az 1990 őszén alakult önkormányzatoknak az új törvény értelmében emellett más feladataik is vannak, ilyen például az önálló gazdálkodás. A vagyontádrással kapcsolatos jogszabályok sajnos késlekedtek, ezért másfél éves késedelmet szenvedett maga a vagyontádrás is, márpedig a gazdálkodásnak alapja a vagyon. Tehát e téren objektív tények akadályozták az önkormányzat munkáját. Az is lassította ilyen irányú tevékenységünket, hogy az e vonalon dolgozó gazdasági szakemberek – magasabb jövedelemért – a magánszférába „vontak.” Egyébként annak ellenére, hogy költségvetésünknek 85 százalékát a város működésére kellett fordítanunk, s mindössze 15 százaléka maradt fejlesztésre (amely kb. 1,2 milliárd forint), az elmúlt két évben mégis sikerült óvodát, tornatermet, utakat építtetnünk, könyvtárat nyitnunk, azaz szerény mértékben beruháznunk. Ami a hatósági, igaz-

gatási feladatokról illeti: az itt folyó munkát megfelelően tartom, a szakapparátus erejét megfeszítve dolgozik.

– Jövőre feltehetőleg csökkenni fog a személyi jövedelemadókból származó bevétel. Milyen mértékben rendítheti meg ez a városi költségvetést?

– 1990-ben még teljes egészében az önkormányzat „pénztárcájában” maradt az SZJA, '91-ben és '92-ben viszont már csak az 1990. évi összegnek felét tarthattuk itt. Amennyiben jövőre 30 százalékra csökken ez az arány, mintegy 400 millió forinttal kevesebb lesz a bevételünk, s így ennyivel kevesebbet tudunk városfejlesztési célokra fordítani.

– Mennyire érzi feszültnek a döntéseket hozó közgyűlés, és az azokat végrehajtani hivatott apparátus viszonyát?

– A választott képviselők eleinte igen nagy bizalmatlansággal viseltettek az apparátus tagjai iránt. Jőmagam és az alpolgármesterek azonban hamar rájöttünk, hogy ezt az apparátust nem politikai, hanem szakmai szempontból kell megítélnünk, márpedig – mint az előbb is említettem – munkájukkal elégedettek vagyunk. Azok az emberek, akikre hosszú távon nem lehetett számítani, már az első fél év során távoztak a hivataltól.

(Folytatás a 12. oldalon)

FOTÓ: NAGY LÁSZLÓ